

[Damsgaard.]

vanlig svage og tilfældige. Hvis det er ministerens mening, at alle eller de fleste privatseminarier skal gøres til statsseminarier, bør han sige det klart nu. Kommer der flere overtagelser i de nærmeste år? Folketinget har, synes jeg, krav på at få at vide nu hvor mange og hvilke seminarier for at kunne bedømme disse to foreliggende lovforslag retfærdigt.

Jeg synes, det er mærkeligt og et ilde varsel, om netop den nuværende højtærede undervisningsminister hr. Jørgen Jørgensen som slutsten på sit arbejde skulle gøre det private indslag i den danske skole mindre.

Hvis det kun drejer sig om disse to privatseminarier og det ikke er meningen at lade flere gå over til staten, synes det helt vilkårligt at gøre netop disse to til statsseminarier; og hvordan vil ministeren så sige nej til andre privatseminarier fra andre egne af landet?

Hvis regeringen omgås med planer om, at staten skal overtage alle seminarier, vil det kræve store engangsudgifter og, som jeg har påvist, stærkt forøgede driftsudgifter.

Men selvfølgelig, hvis man — som ministeren — mener, at staten har penge nok og ikke bør spare på det offentliges udgifter, og gerne vil gøre alt statsdrevet, også dér, hvor det går godt under den private form, ja, så følger man den højtærede undervisningsministers linje; men jeg og mit parti mener, det er helt forkert, og derfor vil venstre ikke være med til at fremme de to lovforslag, som her er fremsat.

Vestergaard Poulsen: De af den højtærede undervisningsminister fremsatte lovforslag om overtagelse af Vordingborg og Gjedved Seminarier ser ret uskyldige ud, men jeg føler trang til på det konservative folkepartis vegne at fremkomme med et par bemærkninger til lovforslagene.

Så vidt jeg har kunnet konstatere, skal vi helt tilbage til 1918 for at finde et sam-

menlignende eksempel. Da forelagde den daværende undervisningsminister forslag om, at staten skulle overtage Ribe Seminarium og omdanne det til et kvindeseminarium, idet skolelovene af 1899 og 1904 havde øget behovet for uddannelsen af lærerinder.

Dengang var det 3-4 gange så dyrt at læse på et privatseminarium som på et statsseminarium, og da man i forvejen havde 4 statsseminarier for mandlige elever, men ikke noget statsseminarium for kvindelige elever, fandt man det rimeligt at søge at råde bod på dette forhold ved at overtage det privatejede Ribe Seminarium og omdanne det til et statsseminarium for kvinder.

Når dertil kommer, at det private seminarium var i økonomiske vanskeligheder, og at man af nationale og historiske grunde ønskede at bevare et seminarium for Ribe by og grænseegnen, fik lovforslaget almindelig tilslutning fra alle partier.

Ved genforeningen i 1920 stod den danske stat over for en ny og kærkommen opgave, og da det var meget ønskeligt at komme den genvundne landsdel i møde på alle mulige områder, overtog staten såvel Tønder Seminarium som Haderslev Seminarium. Igen overtagelser, som var begrundet i det nationale.

Derefter skal vi helt frem til 1949, inden der igen oprettedes et statsseminarium. Ingen af os glemmer nogen sinde den dystre baggrund, besættelsestidens onde år. Meget uønsket fik vi. Vi fik det indtryk, at tyskerne indrettede sig på at blive, og til den opfattelse bidrog opførelsen af Emdrupborg, Hitlerjugends højborg, centret, hvor dansk og nordisk ungdom skulle udsættes for Hitlerismens påvirkning. Hvad var derfor naturligere, da vi igen blev os selv, end at det store bygningsværk, Hitlerjugends udfaldsport i Norden, af den danske stat blev omdannet til en borg, hvor danske børn, dansk ungdom og danske lærere kunne dygtiggøres til dagens gerning i den danske folkeskole. Ved statens overtagelse af Em-